

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. IX. De productione instrumentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

nisi talium rationum sint locii, aut sermo sit de rationibus Mercatorum, quorum libri, suppositis certis circumstantiis, ex recepta in pluribus locis consuetudine, in foro Mercatorum, quoad negotiationes & commercia etiam plenè probant.

Epistola sive literæ missivæ regulariter pro scribente non probant, fidem tamen aliquam faciunt contra scribentem, si constet ab illo scriptam fuisse, & ab eo cui mittitur acceptatam fuisse: contra tertium tamen regulariter nihil probat ob rationes jam sæpius allatas.

§. VIII.

Quantam fidem faciat, seu quantum probandi habeat Sigillum scripturæ seu literis appositum?

Sigillum, quo scripturæ tales munitur, duplex est, publicum scilicet quod publicâ auctoritate Magistratûs alicujus vel Communitatis, apponitur; Et privatum, quo uti solet privata persona pro suis negotiis & literis expediendis. Publico sigillo si instrumentum aliquod munitur sit, plena fides huic habetur in rebus ad jurisdictionem aut officium tale sigillum apprimentium spectantibus. *c. 2. h. s.* Neque tunc alia recognitio necessaria est, cum de sigillo authentico Magistratûs constet: & hoc quidem ex recepta consuetudine; spectato tamen jure communi probabilius est, quod literæ taliter signatæ in præjudicium alterius non plenè probent, nisi in causis levioribus, quia periculum est, ne tam facilè inducatur aliquis ad falsum signandum, quàm ad falsum dicendum.

Quod si literis talibus seu scripturæ

privatæ proprium tantum persone præposita sigillum appositum sit, in præjudicium quidem apponentis plenâ fidem habet, etiam sine alia subscriptione aut propria, aut testium (quia non minus sigillum quàm subscriptioni credi potest) in nomen sigillum tale ut proprium sigillum recognoscatur, aut probetur, vel saltem in literis non exprimatur, cujus, si res conjecturis aliis aut circumstantiis hoc colligi possit: non autem in præjudicium tertii, cum non possit majorem fidem facere, quàm simplex unius testis testimonium, qui in præjudicium tertii non plenè probat: & hinc quamvis doctores Virorum omni exceptione majorum, si sigilla eorum apposita sint, talibus plenam fidem facere possint in præjudicium tertii, non minus, quàm duobus si sigilla sua hi recognoscant, & apponent) securius tamen erit, à sigillo subscriptam esse scripturam talem, ut suos characteres & literas habere sigillum, quod facilius recognosci possit.

§. IX.

De productione Instrumentorum.

Instrumenta potest utraque pars producere, ordinariè non tantum post publicationem constatam, sed etiam post publicationem attestatorum, donec in causa conclusum sit *c. Cum dilectus 9. l. 1.* Neque enim in tali productione Instrumentorum, post publicationem attestatorum factam, periculum est alicujus subornationis, sicut esset, si liceret ad testes producere; mirum ergo non est hoc esse prohibitum, non autem illud post conclusionem verò in causa instrum.

menta produci non posse amplius, ipsa natura conclusionis facit, quæ est renuntiatio, saltem tacita, omnis ulterioris probationis, nisi in certis casibus ubi etiam sæpe post sententiam admittitur probatio per instrumenta, si ita Iudici officio expedire videatur; si post conclusionem in causa primùm reperta sint, & jurare velit pars producens, quòd nulla negligentia in illis prius inquirendis intervenit, ignorata tamen fuerint; si producantur ad innocentiam rei in causa criminali probandam; si parte adversa præsentem, & nihil contra dicente instrumentorum productio recipiatur; si à sententia fuerit appellatum, quo in casu instrumenta produci possunt post sententiam in iudicio appellationis, quorum productioni in priore instantia obstabat conclusio in causa; si producatur instrumentum non ad probandum, sed ad priores probationes tantùm declarandas; & generaliter quancumque aliqua iusta causa Iudici subesse videatur. Potest tamen etiam Iudex, ante conclusionem in causa certum tempus partibus statuere, ad lites abbreviandas, intra quod instrumenta sua producere debeant.

§. X.

De Editione Instrumentorum.

Instrumenta communia sint utrique parti litiganti, & ea pars aliqua exhibere petat, Iudex tamen hoc non curet fieri, ab eo licet appellatur, & quidquid post appellationem attentatum fuerit, non valet *c. G. perpetuus 12. h. t.* Cùm per talem denegationem pars adversa iniuste gravetur, prout etiam ex dictis & ex dicendis patebit. Quòd si tamen pars litigans ad fundandam suam intentio-

nem, aut exceptionem, privilegium aliquod aut instrumentum alleget, non cogitur quidem illud apud acta Iudicii deponere, debet tamen Iudici totum illud ad videndum, & informandam mentem exhibere *c. Cùm persona juncta Gloss. V. Integraliter de privilegiis in 6. & ad legendum coram parte præsentem saltem illud Capitulum exhibere, de quo est quæstio, prout habetur in c. Contingit §. h. t. nisi omnia in illo instrumento contenta à se invicem dependeant, quia in tali casu talis causa discuti non potest, nisi omnia in instrumento contenta examinentur.*

§. XI.

De variis exceptionibus, quæ contra Instrumenta opponi possunt.

In genere dici potest, quòd exceptiones contra Instrumenta, vel desummantur à causa efficiente, ut quòd non à legitima auctoritate confecta sint; vel à causa materiali, ut quòd sint de re illicita: vel desummantur à causa formali, ut quòd desit substantialis aliqua solemnitas, &c. In specie verò contra instrumentum opponi potest, primò quòd falsum contineat *c. Accipimus 4. h. t.* (quo in casu exhibendum tale instrumentum Iudici in loco securo, & intra tempus præfixum à Iudice, ut de falsitate hic cognoscat, quæ non inspecto instrumento sciri non potest) ita ut si ex una tantùm parte sit falsum, totum suspectum reddatur, nisi falsitas subsit articulo prorsus diverso, & separato ab aliis nihil connexis cum illo falso, utile enim per inutile vitari non debet *juxta regulam. 37. in 6.* Secundo opponi potest, quòd sit vetustate consumptum, cancellatum, vel

de.